

Schoolkinderen in de VOC-vestiging te Cochin in 1731

Transcriptie van twee folio's aanwezig in een archief in India

Herman de Wit, Maarssen, juli 2014

Bron: Nationaal Archief Den Haag, Nederlandse bezittingen in India: duplicaten van archieven aanwezig in de Tamil Nadu Archives te Chennai, toegang 1.11.06.11(online beschikbaar via <http://gahetna.nl>), inv.nr. 165, scans 166-167

INTRODUCTIE

Hierna volgt de transcriptie van de lijst die ik tegen kwam bij het grasduinen in het online beschikbaar gekomen archiefmateriaal van de VOC in India, aanwezig in het archief van Chennai. Tussen al het materiaal viel deze lijst mij op, omdat het gedetailleerde informatie bevat over de schoolgaande kinderen in de VOC-vestiging in Cochin, het huidige Kochi. Het is niet bekend of de lijst met een specifiek doel is opgesteld, of dat dit een normale verantwoording was aan de bestuurder, zoals dat op diverse terreinen met regelmaat plaatsvond.

Uit deze lijst blijkt dat er op 31 augustus 1731 in de school in Cochin 39 kinderen onderwijs volgen. Van hen zijn 5 kinderen volledig wees, 14 van hen zijn half-wees. Het feit dat er veel (half)wezen naar school gingen had natuurlijk te maken met de hoge sterfte van Europeanen in de Oost. Van 20 kinderen op de lijst leefden zowel vader als moeder nog. Jongens zijn over vertegenwoordigd, want slechts 9 meisjes volgen op dat moment onderwijs.

De groep van 39 kinderen varieert in leeftijd van 5 tot en met 15 jaar. In de totale groep van deze school zitten 18 kinderen zonder een broertje of zusje uit hetzelfde (oorspronkelijk) gezin. Daarnaast zijn er 8 koppels van twee kinderen, die elkaars broertje of zusje zijn, dus 16 kinderen in totaal. Uit één gezin gaan zelfs 5 kinderen naar deze school, het is het gezin van de man die deze lijst heeft opgesteld: De koster en schoolmeester Abraham van der Sloot.

Het meest opvallend in de lijst is de informatie over het soort lessen dat een kind op school volgt. De vier aanwezige varianten zijn: Het ABC leren, spellen, lezen en schrijven. Deze categorieën zullen in volgorde staan waarin ze werden doorlopen. Op het moment dat de lijst is opgemaakt wordt aan 8 kinderen, van 5 en 6 jaar oud, het ABC geleerd. Het spellen wordt aan 9 kinderen onderricht van 6 tot en met 10 jaar. Het lezen wordt gevolgd door 7 kinderen, waarvan de leeftijd uiteenloopt van 8 tot en met 13 jaar. Het schrijfonderwijs richt zich op de grootste groep kinderen, namelijk aan 15 van hen. Bij deze laatste categorie loopt de leeftijd het meest uiteen: De jongste is 8 en de oudste 15 jaar oud.

Het onderwijs in de VOC-vestigingen beperkte zich tot basisvaardigheden. Opvallend in deze lijst is het ontbreken van het rekenen. Breder onderwijs en vervolgonderwijs, zoals de Latijnse school en de universiteit in de Nederlanden, was er in de VOC-vestigingen niet. Ouders die het zich konden veroorloven lieten hun zonen naar het vaderland gaan, waar ze beter onderwijs konden volgen.

Tot slot: de originele archiefstukken zijn enigszins beschadigd aan de bovenzijde en in de vouw van de folio's, waardoor niet altijd met zekerheid is te zien wat er is opgeschreven. Om een betere leesbaarheid te krijgen zijn de gegevens uit de lijst in een tabel geplaatst. Van enkele vaders is bekend wie zij (vermoedelijk) waren. Deze gegevens zijn in eindnoten weergegeven.

Rolle der Schoolkinderen soodani[g][di]e Alhier Present Ter Steede Cochim
 Bevonden Werden met Aanwijsinge hunner N[ame] haar Ouderdom en Wat deselve Leere Namet:

	D' Vader	D' Moeder	D' Soon	D' Dogter	Out Jare	Leert ABC	Spellen	Leesen	Schrijven
1	Klaas Long	Elisabeth Brandenburg	Johannes Long		11				„
1	Jan Boerlage	Willemina Doelemans	Jan Boerlage		10				„
1	Jan Hertogh	Maria de Koning		Maria Hertogh	8				„
1	D[it]o	D[it]o	Hendrik Hertogh		6		„		
1	Cornelis Oudewater ¹	Nathalia Bergzon	Hendrik Oudewater		9				„
1	Jan Holscher ²	Johanna Cappel	Jan Holscher		6	„			
1	Abraham van der Sloot ³	Maria Weijns	Abraham van der Sloot		13				„
1	D[it]o	D[it]o		Willemina v.d. Sloot	12				„
1	„	„	Isaak D[it]o		11			„	
1	„	„		Ragel Augustina v.d. Sloot	8			„	
1	„	„	Willem D[it]o		6	„			
1	Overleden	Overleden	Jan Heijnsman		11				„
1	D[it]o	D[it]o	Jacobus Driemond		8		„		
1	Christiaan Cors	„	Willem Cors		9			„	
1	Jan Hendrikss	„		Elisabeth Hendrikss	11				„

	D' Vader	D' Moeder	D' Soon	D' Dogter	Out Jare	Leert ABC	Spellen	Leesen	Schrijven
1	Pieter Spal ⁴	Cornelia Bredaa	Johannes Spal		11				„
1	D[it]o	D[it]o	Jacobus D[it]o		6		„		
1	Salomon Buijn ⁵	Francina Breeda	Hendrik Buijn		5	„			
1	Jan Bakker	Clarinda Zeegerss	Jan Bakker		8		„		
1	D[it]o	D[it]o	Nicolaas D[it]o		6	„			
1	Jochim Bart	Johanna V(?)al	Jochim Bart		13				„
1	D[it]o	D[it]o	Johannes D[it]o		10		„		
1	Jacob van den Berg	Catharina Sprong	Lodewijk van de[n B]erg		7		„		
1	Casper Coopman ⁶	Johanna de Loos	Cornelis Coopma[n]		5	„			

24 Schoolkinderen Drage Voo.....[voorder?]

24 Schoolkinderen Drag... ..an...[sodanig?]
Nu volgen de W[ee]skinderen

	D' Vader	D' Moeder	D' Soon	D' Dogter	Out Jare	Leert ABC	Spellen	Leesen	Schrijven
1	Overleden	Rosetta Janss	Dirk Tjeers		15				„
1	D[it]o	D[it]o		Catharina Tjeers	13			„	
1	„	Elisabeth V(?)eertigaal	Jan Vernimme		11				„
1	„	D[it]o	Daniel D[it]o		10		„		
1	„	Elisabeth Janss		Geertruij van Rossen	11			„	
1	„	Anna Maria	Cornelis Leeuwend[a]al		11				„
1	„	Anna Sijbrandss		Anna Maartenss	9		„		
1	„	D[it]o		Jacoba D[it]o	6	„			
1	„	Marija d'Rosaijro	Jan Christiaans		5	„			
1	„	Philippi d'Perera		Margareeta de Maij	6	„			
1	„	Overleeden	Christiaan Hoese		15				„
1	„	D[it]o	Willem Lafleur		14				„
1	„	„	Jan Lameet		10			„	
1			Cornelis Sijmonss		11			„	
1			Hendrik D[it]o		9		„		

39 Schoolkinderen Int geheel

Cochim Ultimo Augustus A[nn]o 1731
[getekend:] A v d Sloot

Noten:

- ¹ Cornelis Hendriksz Oudewater is in 1731 pakhuismeester in Cochin. In februari 1732 wordt hij aangeduid als boekhouder en resident van Calicoilan. Volgens het sloopssoldijboek is hij afkomstig van Hoorn en vertrekt hij in 1706 als matroos naar Indië. Cornelis is in 1741 overleden.
- ² Een kuiper Jan Holscher wordt genoemd in Cochin in januari 1732. De van Amsterdam afkomstige Holscher vertrok in 1719 als onderkuiper en wordt in het sloopssoldijboek in 1731 als absent aangetekend.
- ³ Abraham van der Sloot wordt in 1729 genoemd als koster en schoolmeester.
- ⁴ Pieter Spal is in 1731 de baas van de wapenkamer. Begin 1732 wordt hij aangeduid als baas van de smids- en kuiperswinkel in Cochin. Wellicht is hij identiek aan de in 1710 volgens de sloopssoldijboeken vertrokken Pieter Spal uit Leiden, die in 1748 in Azië wegens ouderdom uit dienst gaat en daar in 1757 is overleden.
- ⁵ Vermoedelijk is dit Salomon Buijn afkomstig van Amsterdam die in 1704 als soldaat naar Indië vertrekt en daar in 1744 wegens ouderdom uit dienst gaat. Hij is in 1748 overleden.
- ⁶ Misschien is dit de volgens het sloopssoldijboek in 1723 vertrokken lanspassaat Casper Koopman, afkomstig van Ellertrop, die in 1746 terug keert in Nederland.

< Als maker van deze bewerking geef ik de Stichting Geneaknowhow toestemming om deze te publiceren op geneaknowhow.net >